

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ПАВЛОВНІЇ У ЗОНІ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ ЯК ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ТА ДЕКОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ

Т.М. Манушкіна, канд. с.-г. наук,
Н.П. Коломієць, здобувач вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет

Павловнія повстиста *Paulownia tomentosa* належить до надкласу Покритонасінні (*Magnoliophyta*), класу Еудікоти, порядку Губоцвіті (*Lamiales*), родини Павловнієві (*Paulowniaceae*). Листопадне дерево висотою 10–25 м. Листки великі, довжиною до 80 см, розміщені супротивно. Квітки світло-фіолетові, зібрані у волоті довжиною 10–30 см, мають циліндричну форму. Плід – суха коробочка [1].

Павловнія морозостійка та посухостійка рослина, здатна повністю відновитися з кореня і рости в екстремальних умовах. Дерево не виснажує родючі шари ґрунтів. Тривалість життя від 70 до 100 років.

Перший рік росту вважається нульовим – це адаптація та укорінення рослин. Наступної весни дерева зрізають під корінь, з цього моменту починається перший цикл розвитку рослини. Перші декілька років необхідно проводити інтенсивну боротьбу з бур'янами.

Павловнія росте набагато швидше, ніж тополя і верба, її щорічний приріст становить 3–5 м, а вже за п'ять років висота досягає максимуму – 20 м. Після вирубки рослина дає нові пагони, з яких формується стовбур, і не вимагає повторної посадки дерев протягом повних 4–5 робочих циклів.

У сучасних умовах перспективи вирощування павловнії розглядаються у декількох аспектах, а саме як цінної деревної, біоенергетичної, ґрунтозахисної та декоративної культури. Посадку з рослин, які за мінімальний термін 5–6 років дають можливість отримати великий обсяг деревної продукції високої якості, називають «інтенсивним лісом». Це відносно новий вид бізнесу для України, що вже зарекомендував себе у світовій практиці як один із прибуткових і надійних шляхів інвестицій, які швидко окупаються. Деревина павловнії легка та рівна, що є важливим показником для переробників. Такі ліси є вигідними як з екологічної, так і з економічної точки зору. Щорічна динаміка зростання світового попиту на деревину забезпечує високу рентабельність для виробників [2].

Вирощувати павловнію можна на плантаціях для розведення швидкорослих гаїв на сільськогосподарських площах. Швидкорослі плантації не є лісонасадженнями, тому законодавчо ці площі відносяться до сільськогосподарських угідь, та не підпадає під визначення законодавства лісу. В Європі за останні роки набуло широкого поширення вирощування енергетичних культур саме на таких землях. Кінцевою метою створення плантації з коротким терміном вегетації є отримання біомаси за малий

проміжок часу. Такого роду деревина переробляється насамперед у паливні гранули (пелети) і тріску. Також павловнія є медоносною рослиною, тому розміщення пасіки поблизу плантації принесе додатковий прибуток. Мед з павловнії запашний та прозорий, має лікувальні властивості. Ще одним додатковим джерелом доходу при вирощуванні павловнії є отримання целюлози, яка є одним з найважливіших напівфабрикатів для паперової, текстильної та хімічної промисловості.

Також перспективним напрямом використання павловнії є її вирощування як декоративної рослини в різних об'єктах ландшафтного дизайну та озеленення міст. Вона добре підходить для створення алейних насаджень та як солітер. Рослина має великі листки, які дають багато тіні та навесні дерева дуже гарно цвітуть.

У Швеції павловнію використовують для очищення стічних вод і переробки рідин зі звалища. Відходи розливають навколо дерев, які, в свою чергу, розщеплюють і утилізують їх. Потім деревину використовують як сировину для целюлозно-паперової промисловості або виробництва біопалива. В Японії павловнію вирощують як технічну рослину для добування олії з її плодів та як деревну сировину [2].

В Україні павловнія як декоративна рослина вирощується у різних кліматичних зонах, а саме у містах Києві, Ужгороді, Одесі та Миколаєві.

Таким чином, павловнія є перспективною до вирощування у зоні Південного Степу України як деревна, технічна, енергетична, ґрунтозахисна та декоративна культура.

Використана література:

1. Ю. Кобів. Словник українських наукових і народних назв судинних рослин. Київ: Наукова думка, 2004. 800 с.
2. Сумченко В. Павловнія. Який прибуток ховають в собі ці високі дерева? Kurkul.com, 2017 р. Режим доступу: <https://kurkul.com/blog/489-pavlovniya-yakiy-pributok-hovayut-v-sobi-tsi-visoki-dereva>

УДК 631.58:631.51(477.7)

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ NO-TILL ПОРІВНЯНО З ТРАДИЦІЙНИМИ СИСТЕМАМИ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В СІВОЗМІНІ КОРОТКОЇ РОТАЦІЇ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ

О.В. Мануйленко, молодший науковий співробітник,
О.І. Карпенко, молодший науковий співробітник,
В.М. Коновалова, заступник директора з наукової роботи
*Асканійська Державна сільськогосподарська
 дослідна станція Інституту зрошеного землеробства НААН*

Одним із заходів збереження родючості ґрунту і підвищення продуктивності сільськогосподарських культур є вибір способу та глибини